

राजस्थान राज्य शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद्, उदयपुर
प्रारंभिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण पत्र परीक्षा-2026
कक्षा-8
विषय- संस्कृतम् (95)

नमूना प्रश्न-पत्र

समय: 2.30 घंटे

पूर्णांक-80

बहुविकल्पात्मक प्रश्नाः 1 तः 8 पर्यन्तम्

8 x 1 = 8

प्रश्न:- 1. प्रताप गौरव केन्द्रम् अस्ति -

(अ) अजयमेरु नगरे	(ब) जोधपुर नगरे	
(स) उदयपुर नगरे	(द) जयपुर नगरे	()

प्रश्न:- 2. रामस्य पितुः नाम अस्ति -

(अ) अजः	(ब) दशरथ	
(स) जयद्रथः	(द) बृहद्रथः	()

प्रश्न:- 3. जीवनं निष्फलं भवति -

(अ) भोजनेन विना	(ब) जलेन विना	
(स) सगुणधर्मविहीन	(द) वस्त्रेण विना	()

प्रश्न:- 4. प्रेक्षकाः शब्दस्य हिन्दीभाषायां अर्थोऽस्ति -

(अ) नर्तक	(ब) दर्शक	
(स) वादक	(द) गायक	()

प्रश्न- 5. विजयस्तम्भ अस्ति -

(अ) चित्तौड़ दुर्ग	(ब) उदयपुर दुर्ग	
(स) आमेर दुर्ग	(द) गागरोन दुर्ग	()

प्रश्न:- 6. पाठ्यपुस्तकानुसारेण समासस्य भेदाः सन्ति -

(अ) त्रयः	(ब) पञ्चः	
(स) चत्वारः	(द) सप्तः	()

प्रश्न :- 7. योगस्य आदिगुरु अस्ति -

(अ) पतञ्जलिः	(बं) पाणिनिः	
(स) भगवान् विष्णुः	(द) भगवान् शिवः	()

प्रश्न :- 8. पीतवर्णः प्रतीकभूतः अस्ति-

(अ) शुकग्रहस्य

(ब) मङ्गलग्रहस्य

(स) बृहस्पतिग्रहस्य

(द) शनिग्रहस्य

()

अतिलघूत्तरात्मकप्रश्नाः 9 तः 16 पर्यन्तम्

प्रश्न :- 9. अधोलिखित प्रथम स्तम्भस्य शब्दान् द्वितीयस्तम्भस्य उचितशब्दैः सह मेलयन्तु-

3 x 1 = 3

‘अ’ स्तम्भः

‘ब’ स्तम्भः

1. फलेषु

सौन्दर्यम्

2. पुष्पेषु

माधुर्यम्

3. जीवेषु

रङ्गरञ्जनम्

प्रश्न :- 10. सत्यकथनानां समझे ‘आम्’ इति असत्यकथनानां समक्षे ‘न’ इति लिखन्तु -

3 x 1 = 3

1. रणस्तम्भपुर राष्ट्रियोधानं सवाईमाधोपुरजनपदे स्थितमस्ति ()

2. केवलादेव राष्ट्रियोधानं पशुनाम अभ्यारण्यमस्ति ()

3. राष्ट्रिय मरुयाने ‘सेवणघास’ वनस्पतिरूपेण प्रसिद्धमस्ति ()

प्रश्न :- 11. मञ्जूषातः यथोचितं पदं चित्वा वाक्यपूर्तिं कुर्वन्तु

3 x 1 = 3

हरिद्रा, मेथिका, हरिप्रिया, तुलसीगन्धः, जीरकं, क्वाथेन

(क) _____ सम्यग् उपचारः भवति ।

(ख) पर्यावरणाप्रदूषण नाशाय _____ आवश्यकः ।

(ग) _____ कट्वी, तीक्ष्णा च भवति ।

प्रश्न :- 12. रेखाङ्कितपदस्य आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुर्वन्तु ।

3 x 1 = 3

(क) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।

(ख) लक्ष्मणः लङ्कानगर्याः शोभां दृष्ट्वा चकितः जातः ।

(ग) रावणः राक्षसानां राजा आसीत् ।

प्रश्न:-13. अधोलिखित समास पदानां विग्रहं कृत्वा लिखन्तु ।

3 x 1 =3

- (क) धनपति: _____
(ख) उपनगरम् _____
(ग) रामलक्ष्मणौ _____

प्रश्न :- 14. मञ्जूषातः उचितशब्दान् चित्वा वाक्यानि पूरयन्तु-

3 x 1 =3

सिद्धिर्भवतितादृशी, तथागतिः, तादृशःपुत्रः, यद् भाष्यं

- (क) यथा मति: _____
(ख) यादृशः पिता _____
(ग) यादृशी भावना यस्य _____

प्रश्न :- 15. मञ्जूषातः समुचित विशेषणपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयन्तु ।

3 x 1 =3

शनैः शनैः, सुन्दरः, चञ्चला, त्रीणि, उत्तमं

- (क) _____ बालकः गच्छति ।
(ख) _____ फलानि ।
(ग) गजः _____ गच्छति ।

प्रश्न :- 16. अधोलिखित स्थानानि स्वीकृत्य 'अस्ति' अथवा ' नास्ति ' पदयोः प्रयोगं कृत्वा वाक्य रचनां कुर्वन्तु ।

3 x 1 =3

1. राममन्दिरम् - _____ ।
2. यमुना नदी - _____ ।
3. स्वर्णमन्दिरम् - _____ ।

लघूत्तरात्मक प्रश्नाः 17 तः 22 पर्यन्तम् ।

प्रश्न :- 17. (अ) किं केन्द्रं राष्ट्रियतीर्थं सार्थकं करोति ? कस्मात् कारणात् ?

2 x 1 = 2

उत्तरम् _____

(ब) प्रताप गौरव केन्द्र कैः-कैः माध्यमैः भारतस्य विशेषताः प्रदर्शिताः सन्ति ?

2 x 1 = 2

उत्तरम् _____

प्रश्न :-18. 'क' भागस्य 'ख' भागेन सह सुमेलनं कुर्वन्तु -

4 x 1 = 4

'क' भागः	'ख' भाग
(अ) यस्य धर्मः	विघ्नविहताः विरमन्ति ।
(ब) चरन्	सः जीवति ।
(स) जगत्	स्वादुम् उदुम्बरं प्राप्नोति ।
(द) मध्याः	क्षमया अधिष्ठितम् ।

प्रश्न :-19. प्रश्नपत्रातिरिक्तात् पाठ्यपुस्तकात् द्वौ श्लोकौ लिखन्तु ।

2 x 2 = 4

(1) _____

(2) _____

प्रश्न :-20. धातु-प्रत्ययौ पृथक्-पृथक् कृत्वा लिखन्तु ।

4 x 1 = 4

शब्दः	धातुः	प्रत्ययः
1. हसितव्यम्	_____	_____
2. कर्तव्यम्	_____	_____
3. भवनीयम्	_____	_____
4. नयनीयम्	_____	_____

प्रश्न :-21. दीपमालिका पर्वोपरि भवतां स्वच्छता विषये कृतानि चत्वारि कार्याणि लिखन्तु ?

4 x 1 = 4

प्रश्न :-22. सडकसुरक्षा संकेत चिह्नानाम् आकृति निर्माणं कुर्वन्तु -

4 x 1 = 4

1. वामवृत्तः

1.

2. दक्षिणवृत्तः

2.

3. वाहन उपस्थापनं निषेधः

3.

4. ध्वनिकरणं निषेधः

4.

निबन्धात्मकप्रश्नाः 23 तः 25 पर्यन्तम्

प्रश्न :-23. अधोलिखित शब्दानां सन्धिविच्छेदं कृत्वा लिखन्तु

8 x 1 = 8

शब्दः

सन्धिविच्छेदः

1. ततस्ततः

2. यजुर्वेदः

3. कश्छलः

4. शिवोऽर्च्यः

5. प्रदेशेऽस्मिन् _____
6. पक्षिणोऽत्रः _____
7. खगोऽस्ति _____
8. प्रसिद्धोऽस्ति _____

अथवा

अधोलिखितशब्देषु विभक्तिरूपं प्रत्ययं / अव्ययं च पृथक् कृत्वा लिखन्तु-

शब्दः	विभक्तिः	प्रत्ययं / अव्ययं
1. कश्चित्	_____	_____
2. कस्माच्चित्	_____	_____
3. कस्यैचित्	_____	_____
4. काञ्चित्	_____	_____
5. किमपि	_____	_____
6. केनापि	_____	_____
7. कस्याञ्चित्	_____	_____
8. केष्वपि	_____	_____

प्रश्न :-24 अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृत भाषायां लिखत -

4 x 2 = 8

इदम् उद्यानं सवाईमाधोपुर जनपदे स्थितमस्ति । इदं विन्ध्य अरावली इति पर्वतेभ्यः आवृत्तम् अस्ति । अत्र वाघ्राणां सङ्ख्या मुख्याकर्षण केन्द्र मस्ति । अतः व्याघ्रभूमि रूपेण प्रसिद्धमेतत् । अस्मिन् रम्ये अभयारण्ये खगाः, मृगाः मुदाः चरन्ति । दिनेऽपि पर्यटकाः मृगेन्द्रान् अत्र विलोकयन्ति । अस्मिन् क्षेत्रे चम्बल-बनासनद्यौ प्रवहतः । अस्मिन् उद्याने सुरम्य दुर्गः रणस्तम्भपुरम् अस्ति । अत्रत्यं त्रिनेत्रधारिणः गणेशस्य मन्दिरम् प्रसिद्धमस्ति । इदम् उद्यानं रणस्तम्भपुर राष्ट्रियोद्यानम् रूपेण प्रसिद्धमस्ति ।

(1) गद्यांशं पठित्वा उचितं शीर्षकं लिखत ?

उत्तरम्- _____ ।

(2) अस्मिन् उद्याने के-के नद्यौ प्रवहतः ?

उत्तरम्- _____ ।

(3) अस्मिन् उद्याने कस्य मन्दिरं प्रसिद्धमस्ति ?

उत्तरम्- _____ ।

(4) रणस्तम्भपुरराष्ट्रियोद्यानं कुत्र स्थितमस्ति ?

उत्तरम्- _____ ।

अथवा

अधोलिखित गुणन-कोष्ठकं लिखन्तु

8 x 1 = 8

(1) एकादशानां	द्वे	_____
(2) द्वादशानां	त्रीणि	_____
(3) त्रयोदशानां	चत्वारि	_____
(4) चतुर्दशानां	पञ्च	_____
(5) पञ्चदशानां	चत्वारि	_____
(6) षोडशानां	द्वे	_____
(7) सप्तदशानां	त्रीणि	_____
(8) विंशतेः	पञ्च	_____

प्रश्न:- 25 कोष्ठके प्रदत्तशब्देषु उचितशब्दं चित्वा रिक्त स्थाने पूरयित्वा पत्रं पूर्णं कुर्वन्तु-

8 x 1 = 8

(काष्ठपुत्तलिकायाः, जगदीश मन्दिरं, रमणीयम्, ग्रीष्मावकाशे, कुशलं, सर्वे, प्रसन्नता, आगच्छतु)

उदयपुरतः

दिनाङ्कः

प्रिय मित्र विहान ।

सप्रेम नमस्ते ।

अत्र 1. _____ तत्रास्तु । भवतः पत्रम् प्राप्तम् । परिवारे 2. _____ कुशलिनः सन्ति । इति ज्ञात्वा मम मनसि 3. _____ अभूत् । भवान् 4. _____ उदयपुरनगरे भ्रमणाय 5. _____ । अत्र फतहसागरः अतीव 6. _____ अस्ति । 7. _____ अपि दर्शनीयः अस्ति ।

अत्र 8. _____ नृत्यम् अपि अति मनोरञ्जकः अस्ति । भवान् अपि इच्छति चेत् मां सूचयतु ।

अन्यत् सर्वं कुशलम् अस्ति । पत्रस्य उत्तरं शीघ्रं लिखन्तु ।

भवतः प्रियमित्रम्

रा.उ.प्रा.सं.वि.
उदयपुरम्

अथवा

प्रदत्त चित्तौड़दुर्गस्य विषये चित्रं दृष्ट्वा अष्ट वाक्यानि लिखन्तु-

उत्तरम्-

RSECT Not to be